

”Lärare ska vara lärare”

Skolminister **LOTTA EDHOLM** vill lätta på lärarnas arbetsbörda, utbilda fler speciallärare, stärka elevhälsan och höja intagningskraven till lärarutbildningen. Men en käpp i hjulen kan bli lärarbristen.

Text – Katarína Špáčilová

99

otta Edholms starkaste minne från hennes egen skolgång i Västerås handlar om lärarna.

– Jag tror att många minns någon lärare som fick en att bli extra intresserad av ett ämne eller som hjälpte en på traven när man hade sina utmaningar.

För hennes del var det särskilt en historielärare – som lyckades väcka hennes intresse för det förflutnas berättelser.

Men i dag är skolminister Lotta Edholm (L) djupt upptagen av nuet och de problem skolan brottas med.

I två omgångar, sammanlagt tio år, var hon skolborgarråd i Stockholm med ansvar för stadens kommunala skolor. 2020 gick hon vidare för att bland annat ta plats i styrelsen för ett skolbolag. Så efter valet 2022 ringde hennes partiledare Johan Pehrson: Ville hon bli minister?

Hon tänkte efter, tackade ja, lämnade bolagsstyrelsen och sålde sina skolbolagsaktier – och nu kommer hon inruschande i pressrummet hos utbildningsdepartementet på Drottninggatan i Stockholm några minuter före utsatt tid, i tweed, höga stövlar och klirrande armband.

Lotta Edholm vill, som alla skolministrar, förbättra kunskapsresultaten. För att nå dit vill hon bland annat lätta på lärarnas arbetsbörda, utbilda fler speciallärare, stärka elevhälsan och höja intagningskraven till lärarutbildningen. Men en kapp i de hjulen kan bli lärarbristen.

Andelen grundskollärare som har pedagogisk examen har minskat de senaste tio åren. Och Skolverket har beräknat att det kommer att saknas 12 000 lärare och förskollärare år 2035.

Hur ska skolan bli bättre när det saknas lärare?

– Det är ju verkligen en målkonflikt, säger Lotta Edholm. Då får man såklart jobba med olika tidsperspektiv. Vi måste se till att skolan blir bättre nu, men också få fler unga människor att vilja utbilda sig till lärare för att de ska kunna undervisa.

Så vad vill du göra för skolan nu?

– Vi vill bland annat förbättra lärarnas arbetsmiljö. Kraven på till exempel skriftlig uppföljning grundar sig i välmening, att man vill ha koll på saker. Men där finns det mycket att göra för att frigöra lärarna att vara lärare. Vi vill till exempel se över den elevnära dokumentationen.

Individuella utvecklingsplaner?

– Ja, delvis, men också kraven på att man ska kunna visa

varför man sätter ett visst betyg. Och det finns uppgifter om att lärare drar sig för att använda åtgärder i klassrummet när barnen stökar, för att man vet att man sedan måste skriva en massa papper om varför man sa åt en elev att lämna klassrummet. Det är verkligen inte bra. Så en av de viktigaste utredningarna vi ska tillsätta handlar om att minska lärarnas administrativa börda.

En utredning som ska tillsättas – det ger ju inte effekt nu?

– Nej, och det kan ju jag som gammal kommunalpolitiker känna en enorm frustration över – utredningstvånget i svensk grundlag går inte att runda, säger Lotta Edholm och håller upp ett glas vatten.

För att avlasta klasslärare och ämneslärare drar hon också i gång en satsning på fler speciallärare. Det ska göras genom att få fler lärare att utbilda sig till speciallärare.

Men att vanliga lärare blir speciallärare löser ju inte lärarbristen?

– Nej, men det blir fler lärare som har stora kunskaper om hur man hjälper de elever som har absolut störst behov av stöd. Det gynnar såklart framför allt eleverna, men det gynnar faktiskt också andra lärare.

För att höja läraryrkets status på lite längre sikt vill Lotta Edholm se högre intagningskrav på lärarutbildningen. Lämplighetsprov har diskuterats, liksom särskild behörighet i vissa ämnen för att komma in på ämneslärarutbildningarna. Men med sådana krav blir det färre studenter och sannolikt färre utbildade lärare – ännu en målkonflikt.

– Så är det ju. Jag tror ändå att det är helt nödvändigt att de som kommer in på lärarutbildningarna har bättre förkunskaper än i dag. Men detta är väldigt svåra avvägningar, det ska man inte sticka under stol med.

Något som också bidrar till belastningen på lärare är att den psykiska ohälsan bland barn fortsätter att öka. Lotta Edholm drar en liten suck innan hon berättar hur hon vill hantera detta.

– Regeringen ger nu ökade bidrag till BUP. Och det är otroligt viktigt, vi har för långa köer till psykiatri. Men alla barn finns ju i skolan och inom elevhälsan ser vi samma typ av likvärdighetsproblem som inom skolan i stort. Vi behöver en väl utbyggd elevhälsa, så vi ska tillsätta en utredning om det.

Lotta Edholm

Gör: Skolminister (L) sedan hösten 2022.

Född: 1965.

Bakgrund:

Fil kand i statsvetenskap. Ordförande i Folkpartiets (numera Liberalernas) ungdomsförbund. Skolborgarråd Stockholm 2006–2014 och 2018–2020.

Bor: Vasastan i Stockholm.

Familj: Sonen Axel, som hon har med exmaken och förre folkpartiledaren Lars Leijonborg.

Förebild: Många, bland dem Cecilia Malmström, liberal politiker-kollega.

Läser just nu: *Onda natters drömmar* av Peter Englund

